

УДК 349.243

В.М. Божко,

доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального та адміністративного права і процесу
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДИРЕКТИВИ РАДИ 92/57/ЄЕС В УКРАЇНІ

Анотація. У даній статті здійснено порівняльно-правовий аналіз вітчизняного законодавства про охорону праці на будівельних майданчиках із Директивою Ради 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року «Про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках». Автор приходить до висновку, що гарантії права на охорону праці в ЄС охоплюють значно ширше коло суб'єктів, аніж в Україні.

Ключові слова: гідна робота; працівник; право ЄС; безпека праці; законодавство про охорону праці в будівництві.

Постановка проблеми. Актуальність теми зумовлена тим, що 28 квітня Міжнародна організація праці (далі — МОП) відзначає Всесвітній день безпеки та охорони здоров'я на роботі задля сприяння запобіганню нещасних випадків на виробництві і захворювань на глобальному рівні. Цей захід покликаний привернути увагу міжнародної громадськості до нових тенденцій у галузі охорони та безпеки праці, а також до масштабів травм, хвороб і смертей по всьому світу внаслідок нещасних випадків на виробництві [1]. За оцінками МОП, понад 2,78 млн. смертей щороку у світі настає внаслідок нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань. Окрім того, кожен рік близько 374 мільйони працівників отримують виробничі травми або захворювання, більшість із яких призводять до стійкої втрати працівниками працездатності. Щорічні економічні втрати від такого стану

безпеки виробництва оцінюється МОП у 3,94% від світового валового внутрішнього продукту [2].

Упродовж 25-27 вересня 2015 року в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН відбувся Саміт зі сталого розвитку, за підсумками якого ухвалили «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», на якому було затверджено 17 Цілей Сталого Розвитку та 169 завдань [3]. Восьма ціль окреслена наступним чином: «Сприяння сталому, всебічному та стабільному економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх», одним із завдань якої є захист трудових прав, а також сприяння створення безпечного виробничого середовища для всіх працівників, у тому числі працівників-мігрантів (завдання 8.8).

Україна, як й інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого роз-

витку. Для формування стратегічних рамок національного розвитку України на період до 2030 року на засадах принципу «Нікого не залишити осторонь» в Україні було започатковано інклюзивний процес реалізації цілей сталого розвитку. Зокрема, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України було розроблено та представлено Національну доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна», у якій сформульовано орієнтири досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку. У ній наголошується, що стале економічне зростання неможливе без забезпечення надійних і безпечних умов праці для всіх працівників [4, с. 10]. Саме тому одним із завдань має стати прагнення «сприяти забезпеченню надійних та безпечних умов праці для всіх працюючих, зокрема шляхом застосування інноваційних технологій у сфері охорони праці та промислової безпеки» (завдання 8.5) [4, с. 63]. Індикаторами, завдяки яким буде оцінюватися прогрес щодо виконання цього завдання, стануть: кількість потерпілих від нещасних випадків на виробництві, які призвели до втрати працездатності на 1 робочий день чи більше, у відсотках до рівня 2015 року (індикатор 8.5.1); кількість загиблих від нещасних випадків на виробництві, у відсотках до рівня 2015 року (індикатор 8.5.2); частка працівників, зайнятих на роботах зі шкідливими умовами праці, у загально-обліковій кількості штатних працівників, у відсотках (індикатор 8.5.3) [4, с. 63].

Натомість, відповідно до статистичних даних Державної служби України з питань праці, упродовж 2017 року в будівництві сталися 224 нещасні випадки, у тому числі 54 зі смертельними наслідками; у 2016 році трапилося 184 інциденти, у тому числі 41 із смертельним випадком [5] (тобто

їхня кількість за минулий рік зросла на 21,7%, а смертельних наслідків — на 31,7%); у 2015 році сталося 206 нещасних випадки, у тому числі 35 зі смертельними наслідками [6] (то ж у порівнянні з 2017 роком їхня кількість зросла на 1%, у той час як смертельні випадки збільшилися на 54,3%).

Мета статті — здійснити порівняльно-правовий аналіз українського законодавства про охорону праці на будівельних майданчиках із правом ЄС.

Виклад основного матеріалу. Європейський Союз, хоча й не є членом ООН та МОП, також прагне запобігати виробничому травматизму взагалі й на будівельних майданчиках зокрема. У своєму щорічному звіті за підсумками реалізації у 2015 році «Стратегічних засад ЄС щодо охорони здоров'я та безпеки на виробництві на 2014–2020 роки» Європейський парламент теж звернув увагу Європейської Комісії на важливості дотримання законодавства про охорону праці та наголосив на необхідності захисту всіх працівників, незалежно від виду їх роботи чи контракту [7]. Таке занепокоєння Європарламенту зумовлене тим, що незважаючи на те, що упродовж 2007–2013 років кількість працівників, які постраждали від нещасного випадку на виробництві скоротилася на 9,8%, рівень виробничого травматизму в ЄС досі залишається високим, адже майже 8% працівники страждають від нещасних випадків на роботі [7]. Щоправда, за оцінками Європейської Комісії, інвестиції в охорону праці приносять навіть дохід від 1,29 до 2,89 [8, с. 20], а за оцінками Міжнародної Асоціації Соціальної Безпеки рентабельність таких інвестицій становить 2,2 [9]. То ж можливо саме тому право працівників на охорону праці послідовно проголошується в актах ЄС? Зокрема,

17 грудня 2017 року Європейський парламент, Рада та Європейська Комісія під час спеціальної зустрічі щодо справедливої роботи та економічного зростання, яка відбулася у Гетеборзі (Швеція), спільно урочисто підписали Європейський стовп соціальних прав, відповідно до якого працівники «мають право на високий рівень захисту своїх здоров'я та безпеки на роботі» (стаття 10 (а)) [10].

В ЄС діє низка актів вторинного законодавства, спрямованих на регулювання відносин охорони праці в будівництві. Зокрема, загальна Директива Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року «Про встановлення заходів із заохочення поліпшення охорони здоров'я та безпеки праці працівників» [11] та спеціальна Директива Ради 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року «Про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» [12].

Така увага ЄС до охорони праці в будівельній галузі зумовлена тим, що у 2012 році у будівництві рівень виробничого травматизму приблизно у двічі перевищував рівень травматизму в інших галузях, а смертельні нещасні випадки траплялися утричі частіше [7]. Окрім того, складні субпідрядні відносини [13, с. 24] та високий рівень залучення самозайнятих осіб на будівництві [14] ускладнюють роботу на будівельному майданчику та сприяють зростанню виробничого травматизму. Про важливість для ЄС охорони праці в будівництві свідчить і той факт, що укладаючи угоди про асоціацію з іншими державами, ЄС спонукає

їх адаптувати своє законодавство, у тому числі й до цих двох директив¹. То ж у Додатку XL до Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та його державами-членами, з одного боку, та Україною, з іншого [15], яка після тривалого процесу ратифікації парламентами всіх 28 держав-учасниць ЄС та Верховною Радою України набула чинності у повному обсязі з 1 вересня 2017 року, Україна взяла на себе зобов'язання упродовж семи років з дня набрання чинності цієї Угоди, впровадити положення обох цих Директив у вітчизняне законодавство. Саме тому Кабінетом Міністрів України своїм розпорядженням від 17 липня 2015 року №745-р було схвалено «План імплементації Директиви Ради 92/57/ЄЕС», розроблений Державною службою України з питань праці, а Міністерством соціальної політики України наказом від 23 червня 2017 року №1050, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08 вересня 2017 року за №1111/30979 затверджено «Мінімальні вимоги з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках» (далі — Мінімальні вимоги) [16].

Як вказано у пункті 3 вказаного акту, його розроблено на основі Директиви Ради 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року «Про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках». То ж Україна привела своє законодавство у відповідність до права ЄС у сфері охорони праці в будівництві. Але чи насправді законодавство ЄС та України у цій сфері гармонізоване? Адже як стверджу-

¹ Зокрема, в Угоді про асоціацію між Європейським Союзом та Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з одного боку, та Грузією, з іншого боку; в Угоді про асоціацію між Європейським Союзом та Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з одного боку, та Республікою Молдова, з іншого боку.

ється у «Експертній оцінці директив ЄС з безпеки та гігієни праці» (Оцінка REFIT) від 10 січня 2017 року, десять країн-членів ЄС досі відмовляються скласти план з охорони здоров'я та безпеки праці [7]. Суд справедливості Європейського Союзу (далі – Суд ЄС) також неодноразово звертає увагу окремих держав-учасниць ЄС на те, що їхнє законодавство не приведено у відповідність до Директиви Ради 92/57/ЄЕС¹.

Відповідно до пункту 1 розділу «І. Загальні положення», ці Мінімальні вимоги встановлюють загальні вимоги до організації охорони праці та робочих місць на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках при виконанні будівельних робіт згідно з переліком видів будівельних робіт, на які поширюються ці вимоги, наведеним у Додатку 1. Згідно з цим Додатком, у ньому вказано вичерпний перелік видів будівельних робіт, при виконанні яких мають застосовуватися вказані Мінімальні вимоги, зокрема, при: підземних роботах, крім робіт, пов'язаних з видобуванням рудних і нерудних корисних копалин підземним способом; земляних роботах; спорудженні зовнішніх інженерних мереж; улаштуванні штучних основ і фундаментів; кам'яних, монтажних, бетонних, арматурних, ізоляційних, покрівельних, оздоблювальних роботах; новому будівництві; реконструкції; технічному переоснащенні; капітальному ремонту; реставрації; знесенні; поточному ремонту під час експлуатації.

Натомість, по-перше, у Додатку І Директиви 92/57/ЄЕС вказано неповний перелік будівельних робіт, при виконанні яких слід дотримуватися

вимог вказаного акту². По-друге, привертає увагу той факт, що в Мінімальних вимогах, окреслюючи види будівельних робіт, поєднано різноманітні явища: види будівельних робіт (наприклад, підземні чи земляні роботи тощо) та види будівництва (наприклад, нове будівництво, реконструкція, технічне переоснащення, капітальний ремонт, реставрація тощо). Використаний спосіб формулювання переліку будівельних робіт суперечить не лише Додатку І Директиви Ради 92/57/ЄЕС, але й «Переліку будівельних робіт, які не потребують документів, що дають право на їх виконання, та після закінчення яких об'єкт не підлягає прийняттю в експлуатацію», затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 2017 року №406. На нашу думку, краще не перераховувати всі можливі види будівельних робіт, а лаконічно назвати ті види, при виконанні яких вказані Мінімальні вимоги не застосовуватимуться.

Відповідно до пункту 2 розділу «І. Загальні положення», ці Мінімальні вимоги поширюються на замовників, керівників будівництва, генеральних підрядників, підрядників, субпідрядників, фізичних осіб, що забезпечують себе роботою самостійно. У пункті 5 вказаного розділу міститься визначення всіх, щойно перерахованих суб'єктів. Щоправда, дивує те, що Мінімальні вимоги не поширюються на роботодавців та працівників. Окрім того, під фізичною особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, пропонують розуміти фізичну особу, яка виконує роботи на будівельному майданчику за цивільно-правовим договором, складеним із замовником або

¹ Наприклад Італії стосувалися рішення Першої палати Суду ЄС від 25 липня 2008 року по справі Комісія Європейських співтовариств проти Італійської Республіки (Case 504/06), або рішення п'ятої палати Суду від 7 жовтня 2010 року по справі C-224/09.

² Про це безпосередньо вказано у статті 2(а) Директиви.

підрядником. Тобто якщо фізична особа має статус приватного підприємця, то як суб'єкт господарювання вона укладає із іншими суб'єктами не цивільно-правові, а господарські договори. У такому разі вона не володіє статусом «фізичної особи, яка забезпечує себе роботою самостійно» у розумінні пункту 2 розділу «І. Загальні положення» Мінімальних вимог? Зверніть увагу на те, що в статті 2(d) Директиви Ради 92/57/ЄЕС під особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, розуміють будь-яку особу, окрім працівника та роботодавця, професійна діяльність якої сприяє завершенню проекту.

Визначення переліку категорій осіб, які є працівниками, роботодавцями та особами, які забезпечують себе роботою самостійно надзвичайно важливо, адже відповідно до статті 6 (b, d) Директиви Ради 92/57/ЄЕС координатор з питань безпеки та гігієни праці під час етапу виконання проекту зобов'язаний забезпечити захист від нещасних випадків не лише працівників, але й осіб, які забезпечують себе роботою самостійно. Окрім того, у преамбулі цієї Директиви вказано, що її ухвалено задля необхідності поширення на осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, та на роботодавців, коли вони самостійно виконують роботу, окремих положень Директиви Ради 89/655/ЄЕС від 30 листопада 1989 року «Про мінімальні вимоги щодо безпеки і захисту здоров'я при застосуванні працівниками знарядь праці під час роботи»¹ й Директиви Ради 89/656/ЄЕС від 30 листопада 1989 року «Про мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при вико-

ристанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці».

Натомість у розділі «IV. Координатори з питань охорони праці» Мінімальних вимог вказано, що «координатор з питань охорони праці на стадії будівництва зобов'язаний координувати вжиття заходів, направлених на забезпечення дотримання підрядниками і самозайнятими особами вимог розділу VI цих Мінімальних вимог, плану з охорони праці будівельного майданчика та нормативно-правових актів з охорони праці» (підпункт 2 пункту 2); «організувати співпрацю підрядників, у тому числі тих, що змінюють один одного, та координувати їх дії щодо захисту працівників та запобігання виникненню нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. Організувати взаємний обмін інформацією підрядників, працівників, їх представників та самозайнятих осіб» (підпункт 4 пункту 2) тощо.

У цій частині досліджувані Мінімальні вимоги відповідають чинному українському законодавству про охорону праці, адже поширюють гарантії захисту від нещасного випадку лише на працівників — осіб, які працюють на підприємстві, в організації, установі та виконують обов'язки або функції згідно з трудовим договором (контрактом) (стаття 1 Закону України «Про охорону праці») [17]. Однак вони суперечать Директиві Ради 92/57/ЄЕС. Принагідно слід наголосити, що у розділі 3 Плану імплементації вказаної Директиви, розробленому Державною службою України з питань праці, стверджується: «Національне законодавство у сфері охорони праці

¹ Вказана Директива була змінена Директивою 2009/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 вересня 2009 року «Про мінімальні вимоги до безпечних і здорових умов праці при використанні працівниками робочого обладнання» (друга окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС).

в цілому відповідає міжнародним та європейським нормам. Однак у ньому ... не передбачено норми, що регламентували б участь у будівництві та охорону праці осіб, які забезпечують себе працею за власною ініціативою і не є ні роботодавцями, ні найманими працівниками, а також питання охорони праці роботодавців, що особисто беруть участь у будівництві» [18].

Окрім того, в ЄС значно ширший за обсягом зміст терміну «працівник», на якого поширюються гарантії захисту у сфері охорони праці, аніж в Україні. Цьому сприяє прецедентна практика діяльності Суду ЄС. Зокрема, у Рішенні від 21 лютого 2018 року у справі C-518/15 Суд ЄС наголосив, що «концепція «працівника» ... не може тлумачитися по-різному відповідно до законодавства держав-членів, але має автономне значення, специфічне до закону ЄС». І далі: «Відповідно до виправданої прецедентної практики будь-яка особа, яка здійснює реальну та справжню діяльність, за винятком таких заходів, які слід вважати суто маргінальними та допоміжними, слід розглядати як «працівник». Визначальною рисою трудових правовідносин є те, що протягом певного періоду часу особа здійснює службу для іншої особи та під її керівництвом, за що отримує винагороду» (параграф 28 вказаного Рішення). «...найважливішою особливістю трудових правовідносин є те, що протягом певного періоду часу одна особа надає послуги для та під керівництвом іншої особи, за що отримує винагороду; юридична ж характеристика та форма цих відносин, відповідно до національного законодавства, а також характер правових відносин між цими двома особами, не є вирішальними», — наголошує Суд ЄС у параграфі 27 свого

Рішення від 17 листопада 2016 року у справі C-216/15.

У Рішенні від 13 січня 2004 року Суд ЄС стверджує, що «формальна класифікація самозайнятої особи відповідно до національного законодавства не виключає можливості того, що така особа повинна бути класифікована як працівник у значенні статті 141 (1) ЄК, якщо його незалежність є лише умовною, яка лише маскує трудові відносини» (параграф 71 Рішення у справі C-256/01).

Таким чином, особа, яка володіє статусом працівника, відповідно до правових позицій Суду ЄС, одночасно має: надавати послуги для та під керівництвом іншої особи; здійснювати реальну та справжню діяльність, за виключенням діяльності у невеликому масштабі, схожій на маргінальну та допоміжну; отримувати за це винагороду. Саме тому у статті 3(а) загальної Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12 червня 1989 року «Про встановлення заходів із заохочення поліпшення охорони здоров'я та безпеки праці працівників» вказано, підпрацівником слід розуміти будь-яку особу, найняту роботодавцем, у тому числі в якості учнів, за винятком домашніх службовців [11].

Відповідно до підпункту 2 частини 1 розділу 4 Мінімальних вимог, «координатор з питань охорони праці на стадії розроблення проектної документації зобов'язаний ... розробити план з охорони праці будівельного майданчика ... передбачивши в ньому заходи з охорони праці щодо виконання будівельних робіт..., при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників». У Додатку 3 до Мінімальних вимог наведено «Перелік будівельних робіт, при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників». Однак,

по-перше, в Україні існує три різні переліки робіт із підвищеною небезпекою. Окрім вказаного Додатку 3, чинними є «Перелік видів робіт підвищеної небезпеки», що міститься в Додатку 2 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1107, у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 7 лютого 2018 року №48), а також «Перелік робіт з підвищеною небезпекою», затверджений наказом Держнаглядохоронпраці України від 26 січня 2005 року №15, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 році за №232/10512.

Усі три переліки містять й будівельні роботи, виконання яких зумовлює підвищений ризик для життя і здоров'я працівників. Але сформульовано їх по-різному. Так, наприклад, у Переліку видів робіт підвищеної небезпеки», що міститься в Додатку 2 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року №1107, вказано наступні види робіт: «зведення, монтаж і демонтаж будинків, споруд, зміцнення їх аварійних частин» (пункт 14 Переліку видів робіт підвищеної небезпеки), «будівництво, ремонт, експлуатація та ліквідація підземних споруд» (пункт 15 Переліку). У «Переліку робіт з підвищеною небезпекою», затвердженому наказом Держнаглядохоронпраці України від 26 січня 2005 року №15 вказано схожі види робіт: «гасіння вапна» (пункт 48), «нанесення бетону» (пункт 60), «мон-

таж та демонтаж будинків...» (пункт 97 Переліку) тощо. Натомість у Додатку 3 Мінімальних вимог зазначено інший Перелік робіт, при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників. Така багатоманітність переліків робіт із підвищеною небезпекою не сприяє правовій визначеності.

По-друге, порівняльний аналіз Додатку 3 Мінімальних вимог, де зазначено «Перелік робіт, при виконанні яких існує підвищений ризик для життя і здоров'я працівників» також відрізняється від Додатку II Директиви 92/57/ЄЕС, де вказано список таких робіт. Зокрема, відповідно до Додатку 3 Мінімальних вимог, до таких робіт відносяться: «Роботи, при яких на працівників впливають шкідливі хімічні або біологічні речовини, що створюють загрозу життю і здоров'ю працівників» (пункт 2 Додатку 3), натомість у Директиві мова йде про роботи, що становлять «особливу небезпеку»; «роботи, при яких існує небезпека потонути» (пункт 5 Додатку 3), у той час як у Директиві — «робота, яка загрожує працівнику затопленням»; «спорудження колодязів, підземні роботи, будівництво тунелів» (пункт 6 Додатку 3), у той час як у Директиві — «роботи у свердловинах, підземні земляні роботи та роботи в тунелях» тощо.

Висновки. Узагальнюючи все вищевикладене, можемо зробити наступні висновки. По-перше, охорона праці на будівельних майданчиках є актуальною проблемою не лише для України, але й для ЄС. Про це свідчить аналіз чинного законодавства та матеріалів правозастосовної практики. По-друге, порівняльний аналіз права ЄС та України засвідчив існування приблизно однакових вимог законодавців до охорони праці на будівельних май-

данчиках. Тобто зміст та обсяг гарантій захисту прав на охорону праці в ЄС та Україні приблизно однакові. Однак вони істотно відрізняються колом осіб, на які поширюється законодавство про охорону праці. В ЄС воно охоплює осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, роботодавців, коли вони самі виконують роботи, а також «працівників». На наш погляд, охоплення

цих суб'єктів законодавством про охорону праці спонукатиме роботодавців не ухилятися від укладення трудового договору із особами, працю яких вони використовують на будівельних майданчиках, економлячи на заробітній платі та внесках до фонду соціального страхування, а, отже, сприятиме реалізації права більшої кількості осіб на роботу в гідних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. WorldDay – 28 April [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :http://www.ilo.org/moscow/areas-of-work/occupational-safety-and-health/WCMS_305902/lang-en/index.htm.
2. Safetyandhealthatwork [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<http://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang-en/index.htm>.
3. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.
4. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» надає бачення орієнтирів досягнення Україною цілей сталого розвитку Development [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :http://un.org.ua/images/sdgs_nationalreportua_web_1.pdf.
5. Статистичні дані виробничого травматизму з початку року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<http://dsp.gov.ua/wp-content/uploads/2017/01/dynamika-12-mis-2017-zah-hal.xls>.
6. Статистичні дані виробничого травматизму з початку року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :http://dsp.gov.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%94%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC_%D0%BA%D0%B0-12-%D0%BC_%D1%81-2016-%D0%97%D0%90%D0%93-%D0%93%D0%90%D0%9B.xls.
7. SaferandHealthierWorkforAll – Modernisationofthe EU OccupationalSafetyandHealthLegislationandPolicy / CommunicationfromtheCommissiontotheEuropeanParliament, theCouncil, theEuropeanEconomicandSocialCommitteeandtheCommitteeoftheRegions (on 10.1.2017)[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1524846123494&uri=CELEX:52017DC0012>.
8. Socio-economiccostsofaccidentsatworkand work-relatedillhealthKeymessagesandcasestudies // EuropeanCommission. – 2011. – №11. – P. 18-26.
9. Calculatingtheinternationalreturnonpreventionforcompanies: costsandbenefitsofinvestmentsinoccupational safetyandhealth, InternationalSocialSecurityAssociation; 2013. – 67 p. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : http://publikationen.dguv.de/dguv/pdf/10002/23_05_report_2013-en-web-doppelseite.pdf.
10. Interinstitutional Proclamation on the European Pillar of Social Rights [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017C1213%2801%29>.
11. Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01989L0391-20081211>.
12. Council Directive 92/57/EEC of 24 June 1992 on the implementation of minimum safety and health requirements at temporary or mobile construction sites (eighth individual Directive within the meaning of Article 16 (1) of Directive 89/391/EEC) [Електронний ресурс]

– Режим доступу до ресурсу :<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:01992L0057-20070627>.

13. EU SMES and sub-contracting, EIM Business & Policy Research, 2009. – 119 p. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : https://ec.europa.eu/growth/sites/growth/files/docs/body/eu-smes-subcontracting-final-report_en.pdf.

14. DG EMPL, Employment and Social Developments in Europe 2015, Chapter 1.1. Self-employment and entrepreneurship [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14964&langId=en>.

15. Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1524846123494&uri=CELEX:2014A0529\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1524846123494&uri=CELEX:2014A0529(01)).

16. Про затвердження Мінімальних вимоги з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках: наказ Міністерства соціальної політики України від 23 червня 2017 року № 1050, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08 вересня 2017 року за № 1111/30979 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1111-17/print1510136552882969>.

17. Про охорону праці : Закон України від 4.10.1992 року № 2694-XII (в редакції Закону України № 229-IV від 21.11.2002 року) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 2. – Ст.10.

18. План імплементації Директиви Ради 92/57/ЄЕС від 24 червня 1992 року «Про виконання мінімальних вимог щодо безпеки і захисту здоров'я на тимчасових або таких, що змінюють своє місце, будівельних майданчиках» (восьма окрема Директива у значенні статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу :<http://dsp.gov.ua/plan-implementatsii-dyrektyvy-rady-9257ie>.

Божко В.Н.

Исследование результатов имплементации Директивы 92/57/ЕЭС в Украине.

Аннотация. В данной научной статье осуществлён сравнительный анализ законодательства Европейского Союза о безопасности, охране труда и здоровья в строительстве с законодательством Украины. Основное внимание в статье посвящено Директиве Совета 92/57/ЕЕС от 24 июня 1992 года о выполнении минимальных требований безопасности и охраны труда на временных или мобильных строительных площадках. Сравнивая его содержание с законодательством о защите и безопасности труда на строительных площадках Украины, автор приходит к выводу, что гарантии законодательства об охране труда в ЕС охватывают гораздо более широкий круг субъектов, чем в нашем государстве. Это связано с тем, что термин «работник» в соответствии с прецедентной практикой Суда ЕС охватывает лиц, соответствующих одновременно следующим трём условиям: 1) выполняющих услуги для и под руководством иного лица; 2) осуществляющих подлинную деятельность, за исключением деятельности в столь малом масштабе, которая будет считаться маргинальной и вспомогательной; 3) за свою работу получающих вознаграждение. Кроме того, гарантии охраны труда в ЕС распространяются на самозанятых лиц, чья профессиональная деятельность способствует завершению строительного объекта. В работе сформулированы предложения по дальнейшей адаптации законодательства Украины об охране труда на строительных площадках к законодательству ЕС.

Ключевые слова: достойный труд, рабочий, законодательство ЕС, охрана труда, законодательство о защите труда в строительстве.

V. Bozhko

Research of implementation of Council Directive 92/57/EEC in Ukraine.

Summary. The present scientific article deals with the legislation on safety, health legislation and policy in the construction of the European Union and compares it with the law of Ukraine. The main focus of the paper is on Council Directive 92/57/EEC of 24 June 1992 on the implementation of minimum safety and health requirements at temporary or mobile construction sites. Comparing its content with the legislation on labor protection and safety at the construction sites of Ukraine, the author concludes that the guarantees of the right to health legislation in the EU cover a much wider range of subjects than in our state. This is due to the fact that the term «worker», in accordance with the case-law of the Court of Justice, covers persons who: 1) perform services for and under the direction of another person; 2) pursues real, genuine activities, to the exclusion of activities on such a small scale as to be regarded as purely marginal and ancillary; 3) in return for which he receives remuneration. In addition, guarantees of labor protection in the EU extend to the self-employed person, whose professional activity contributes to the completion of a project. Proposed ways to adapt Ukrainian legislation on labor protection and safety at the construction sites to EU law.

Keywords: decent work, worker, EU law, labor safety, legislation on labor protection in construction.

